

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОБЩЕСТВЕНА ДИСКУСИЯ

**„ГАРАНТИРАТ ЛИ СЕ ПРАВАТА
НА ДЕЦАТА С ПРОМЕНИТЕ В
СЕМЕЙНИЯ КОДЕКС“**

1. ОСИНОВЯВАНЕ

Проблеми:

- Бавна и тромава процедура
- Голям брой осиновители, голям брой деца, чакащи за осиновяване и голям брой международни осиновявания на деца с увреждания и на деца от ромски произход и деца, настанени в приемни семейства.

По данни на МТСП за 2016 г. в регистъра на РДСП са вписани 2400 деца и 1500 кандидат-осиновители

КАКВО ПРЕДВИЖДАТ ИЗМЕНЕНИЯТА ЗА ОСИНОВЯВАНЕТО В СЕМЕЙНИЯ КОДЕКС ?

- *Създаване на централизиран орган - Съвет по национално осиновяване към МТСП*
- *Засяга организацията на процедурата, но няма да стимулира или промени нагласите за осиновяване; Акцентът е върху администрирането на процеса.*
- *Отворен е въпросът за контрола върху този нов орган, както и върху регистъра по вписване на децата за пълно осиновяване*
- *Най-важни за омбудсмана са защита правата и интересите на децата – да се търси дом и семейство за детето, а не дете за осиновителите, семейството.*

Това би могло да се осъществи с отпадане на критерия за произход на детето

Въвежда се изискване да отпадне тайната на осиновяването

- Предвижда се задължение осиновителите да информират осиновения
 - Ако не бъде изпълнено това задължение, какви ще са последициите?
 - Кой ще контролира изпълнението на това задължение?
 - *Предоставя се възможност за използване на посредник за достъп до информация за произхода*
 - Разкриването на информация за произхода е различно от разкриване тайната на осиновяване
 - Ролята на посредниците е спорна
 - Липсват материални основания за разкриване на произхода, липсват досегашните „важни обстоятелства“, не е ясна и процедурата по обжалване

Разширяват се възможностите за подкрепа на кандидат-осиновителите и децата за ползване на социални услуги

- *За въвеждането на горна възрастова граница за осиновените липсват убедителни аргументи*
- *Подкрепяме премахването на възможността за прекратяване на осиновяването по искане на осиновителите*

2. Съвместно упражняване на родителски права след развод или раздяла

Проблеми:

- Нарушени права на детето да поддържа контакт с единия родител, неспазване на определения от съда режим на лични отношения, отвличане и др.
- Институцията на омбудсмана настоява отдавна за изменение в Семейния кодекс:
 - Да се даде ясна уредба на родителската отговорност след раздялата на родителите. Родителските права да бъдат предоставяни за съвместно упражняване след развод или раздяла, освен ако това не е в интерес на детето.
 - Да се зложат санкции за родители, които не сътрудничат на органите.
 - Да се регламентира процесуалното качество на социалния работник в съдебния процес.
 - Медиацията да бъде регламентирана като вид социална услуга

Въвежда се института на съвместно упражняване на родителските права след развод или раздяла

- Очаква се тази промяна да въздейства на родителите, които нарушават режима на лични отношения
- Важно е тези норми да намерят практически израз, да не бъдат с декларативен характер и да пораждат правни последици за гарантиране правата на децата
- Но! Промените не засягат процесуалното качество на социалния работник в съдебния процес, както и на становището и изготвения от него доклад, който често е формален

3. Припознаване

- Припознаването е важен способ за установяване на произход на детето, но с него често се злоупотребява
- Досега се използваше за заобикаляне на процедурата по осиновяване, липсваше и законова възможност на биологичния родител за оспорване на припознаването

Проектът предлага връщане на отменената с действащия Семейен кодекс възможност за оспорване по съдебен ред от всяко лице, което има правен интерес.

Предвижда се още задължителното съединяване с иск за установяване на произход, за да се осигурят гаранции за интереса на детето и да се поставят граници на интересите на третите лица.

4. Настойничество и попечителство

Проблеми:

- Липсата на законов механизъм за назначаване на настойници и попечители на непридружените деца-малолетни и непълнолетни, търсещи закрила.

- Предложих със законодателни промени да се създаде работещ институт на представителството, в т.ч. да се предвидят изменения в института на настойничеството и попечителството на непридружените малолетни и непълнолетни.
- Предложих създаването на модел, в който функциите на представители се възлагат на неправителствения сектор за развиване на професионално представителство, както и да се създаде механизъм за контрол върху тяхната дейност.

- С проекта се предлагат изменения в института на настойничеството и попечителството, като се цели да бъде уредено учредяването на настойничество и попечителство върху непридружени малолетни и непълнолетни деца, чужденци, намиращи се на територията на България.

За непридружените деца настояваме настойничеството и попечителството да бъде развито като професионална услуга с оглед на това, че се отнася за специфична категория деца, които са в особено уязвимо положение.